ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням міської ради
від 30.09.2015 року № 2

МІСЬКА ПРОГРАМА

Про затвердження Програми регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами в м. Баштанка на 2015-2020 роки

1. **Загальні положення**

Програма регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами в м. Баштанка на 2015-2020 роки (далі – Програма) розроблена у відповідності до законів України «Про захист тварин від жорстокого поводження», «Про тваринний світ», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про ветеринарну медицину», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та «Про захист населення від інфекційних хвороб».

Необхідність розроблення Програми викликана перебуванням великої кількості безпритульних тварин на території міста, що у свою чергу призводить до погіршення його санітарно-епідеміологічного та екологічного стану, якості життя мешканців і гостей міста, загибелі тварин та жорстокого поводження з ними.

Програма спрямована на цивілізоване вирішення цих ситуацій шляхом зменшення чисельності безпритульних тварин гуманними методами, а також донесення до суспільної свідомості населення стандартів гуманного поводження з тваринами.

Програма в своїй основній частині базується на ідеї стерилізації й супроводу безпритульних тварин (стерилізовані тварини, які повертаються до попереднього ареалу перебування, обов'язково повинні легко візуально ідентифіковуватися та знаходитися під опікою фізичної або юридичної особи) та вирішенні проблем з утриманням домашніх та інших тварин, що включає в себе заходи стосовно здійснення контролю за кількістю тварин шляхом ведення їх обліку та всебічного моніторингу, регулювання кількості безпритульних тварин шляхом їх відлову, стерилізації та утримання в притулках або міні-притулках.

Дія Програми передбачається протягом 2015-2020 років на території м. Баштанка.

Терміни у Програмі вживаються в такому значенні:

- гуманне ставлення до тварин – дії, що відповідають вимогам захисту тварин від жорстокого поводження і передбачають доброзичливе ставлення до тварин, сприяння їх благу, поліпшення якості їх життя тощо;
- безпритульні тварини – собаки та коти, які не мають власника;
- опікун безпритульної тварини – фізична особа, яка внесена до Єдиного реєстру опікунів безпритульних тварин і безпосередньо супроводжує безпритульну тварину за умов її обліку та ідентифікації в установленому порядку;
- притулок для тварин - спеціально обладнані території або приміщення, що обліковуються КП, призначені для утримання безпритульних тварин і мають відповідні дозволи санітарних і ветеринарних служб;
- жорстоке поводження з тваринами – поводження з тваринами із застосуванням насильницьких методів, а також нацьковування однієї тварини на іншу, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, утримання тварин в умовах, які не відповідають фізіологічним та видовим особливостям;
- собаки, що визнані небезпечними – собаки, які вже проявили неспровоковану агресію до людей і тварин, що підтверджено відповідним протоколом (актом), складеним згідно з вимогами законодавства України;

- собаки (коти) загублені і покинуті – це одинокі, зазвичай породисті тварини, що мали господаря і дім, але з різних причин їх втратили;
- собаки спадково вуличні – це переважно безпородні тварини, що живуть зграями більш – менш постійного складу, на визначеній «своїй» території (будівельні майданчики, двори і т.д.), що забезпечує їх необхідними для життя умовами. Ці тварини утворили складну саморегульовану систему – популяцію, найменшою ланкою якої є зграя-
спровокована агресія – агресивна поведінка собаки, викликана навмисними діями людини;
- шкода, заподіяна людині внаслідок агресивної або непередбачуваної дії тварини – шкода, яка призвела до погіршення фізичного або психічного здоров'я людини, ушкодження майна, якщо існує причинно-наслідковий зв'язок між дією цієї тварини і заподіяною шкодою.

<u>Законодавчі підстави для створення Програми</u>

№ п/п	**Назва нормативно - правового акта**	**Стаття**	**Частина**
1.	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»	стаття 26 „Виключна компетенція сільських, селищних, міських рад" стаття 33 „Повноваження у сфері регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища"	Пункт 22 частини першої
2.	Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження»	Повністю	
3.	Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»	стаття 5 „Об'єкти правової охорони навколишнього природного середовища" стаття 35 „Державний контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища"	частини 1, 3 частина 2
4.	Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»	Повністю	
5.	Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»	Повністю	

2. Мета Програми

Основною метою Програми є зменшення кількості безпритульних тварин у м.Баштанка на основі гуманного та відповідального ставлення до них, визначення прав та обов'язків фізичних та юридичних осіб, які опікуються безпритульними тваринами, залучення відповідних виконавчих органів міської ради, служб, установ, комунальних підприємств до вирішення цих питань за умови відсутності чіткої нормативно-правової бази на державному рівні.

Завданнями Програми є:

- створення більш комфортних умов для життя людей та гуманного середовища для існування тварин через значне зменшення чисельності безпритульних тварин;
- створення міні-притулку для безпритульних тварин;
- розробка і впровадження системи масової стерилізації, щеплення, профілактичних обробок безпритульних тварин;
- розробка і впровадження заходів щодо підтримки супроводу безпритульних тварин протягом життя;
- розробка і впровадження системи інформаційно-просвітницьких заходів з населенням стосовно гуманного поводження з безпритульними тваринами, влаштування безпритульних тварин, пропагування стерилізації домашніх тварин тощо.

3. Склад проблеми та обґрунтування необхідності її

- розмноження безпритульних тварин; ***розв'язання програмним методом***

3.1. Регулювання чисельності безпритульних тварин є багатопрофільною проблемою, що потребує залучення різних структур та організацій міста для її вирішення та планування на довгострокову перспективу. Як показує світовий досвід, масове знищення тварин може тривати нескінченно, не вирішуючи проблеми, та є економічно невигідним – на місця вилучених тварин мігрують інші, заповнюючи «екологічні ніші» на вільних територіях. Слід наголосити на необхідності дотримання особистих прав людини на охорону здоров'я: не спостерігати за стражданнями, загибеллю безпритульних тварин внаслідок жорстокого поводження з ними.

3.2. Популяція безпритульних тварин поповнюється за рахунок:

- тварин, які мали власника, але були загублені, викинуті на вулицю, покинуті в місцях несанкціонованого продажу тощо;

- безпритульних тварин, які мігрували з інших районів на так звані «вільні території».

Програмою передбачено створення ефективного механізму взаємодії виконавчих органів міської ради, відповідних служб, установ, комунальних підприємств, громадських організацій та фізичних осіб щодо регулювання кількості безпритульних тварин на основі гуманного поводження та відповідального ставлення до них.

3.3. Серед важливих факторів і проблем щодо регулювання чисельності безпритульних тварин у м. Баштанка потрібно виділити такі:

3.3.1. Нормативно-правові: неврегульовані на нормативно-правовому рівні питання відлову, утримування, системи обліку, ідентифікації та супроводу безпритульних тварин, що знаходяться під опікою фізичної чи юридичної особи, а також механізми економічного забезпечення вирішення проблемних питань, пов'язаних із безпритульними тваринами.

3.3.2. Організаційно-економічні: відсутність притулків і міні-притулків, недостатній рівень прозорості системи фінансового забезпечення питання відлову та утримання безпритульних тварин у притулку за рахунок міського бюджету, непередбаченість видатків на розвиток системи заохочення фізичних осіб, що опікуються безпритульними тваринами, обліку, ідентифікації та супроводу безпритульних тварин, проведення тематичних інформаційно-просвітницьких заходів тощо.

3.3.3. Виробничо-технічні: відсутня комунальна виробничо-технічна база для ветеринарного обслуговування безпритульних тварин, транспортування, введення сучасних гуманних методів їх знерухомлення та відлову.

Враховуючи поділ безпритульних собак на дві категорії:

- собаки загублені і покинуті;
- собаки спадково вуличні - слід зазначити, що Програма приділяє основну увагу другій категорії собак, чисельність яких найбільша, пропонуючи принципово нові шляхи і методи, що унеможливлять їх відтворення.

Проблема регулювання чисельності безпритульних собак, яка утворюється за рахунок загублених і покинутих, потребує розробки інших програмних заходів, що є другим напрямком діяльності з охорони тварин.

Основними причинами появи безпритульних тварин на вулицях міста є:

- низький рівень культури населення щодо поводження з домашніми тваринами;
- недостатня робота з власниками собак, у тому числі в адміністративно-правовому полі, і допомога в стерилізації для запобігання появі небажаного потомства;
- недосконала система пошуку загублених тварин;
- відсутність притулків.

Програма є обґрунтованою, ефективною, морально спроможною.

4. Обґрунтування шляхів і способів розв'язання проблеми

4.1. Програмою передбачено проведення комплексу управлінських, економічних і правових заходів, спрямованих на зниження чисельності безпритульних тварин у місті гуманними методами, а саме:

- проведення моніторингу діяльності, пов'язаної з безпритульними тваринами;
- проведення стерилізації безпритульних тварин із поверненням їх до ареалу попереднього перебування і поступове, протягом декількох років, зниження їх кількості;
- організація відлову безпритульних тварин гуманним методом;
- планування та вжиття щорічних протиепізоотичних заходів: обов'язкова вакцинація тварин, що випускаються на волю, від сказу, лептоспірозу та інших небезпечних хвороб, із вилученням агресивних і хворих тварин;
- проведення інформаційних заходів та навчально-просвітницької роботи.

4.2. Строки та етапи виконання Програми

№ п/п	Етапи виконання Програми	Строки виконання Програми
1.	Розробка необхідного нормативно – технічного та методичного забезпечення виконання заходів Програми	жовтень-грудень 2015 року

2.	Забезпечення необхідної матеріально – технічної бази для виконання заходів Програми	2015 – 2016 роки
3.	Виконання інших заходів Програми	2015–2020 роки

4.3. Напрямки діяльності щодо забезпечення реалізації Програми

№ п/п	Напрямки діяльності
1.	Нормативно – технічне та методичне забезпечення виконання заходів Програми
2.	Проведення моніторингу діяльності, пов'язаної із безпритульними тваринами
3.	Облаштування місця для утримання безпритульних тварин
4.	Виконання заходів із відлову, стерилізації та супроводу безпритульних тварин, що знаходяться під опікою
5.	Інформаційне забезпечення виконання заходів Програми та навчально-просвітницька робота

4.4. До виконання Програми можуть в установленому порядку залучатися установи, підприємства і організації міста Баштанка, громадські організації (за згодою).

Перш за все, необхідно вивчити питання зменшення кількості безпритульних тварин гуманними методами на основі відповідних досліджень для подальшого обґрунтування планування заходів регулювання чисельності цих тварин, вжиття протиепізоотичних заходів у місті.

4.4. Відлов безпритульних тварин

Відлов безпритульних тварин здійснюється КП згідно санітарних норм та чинного законодавства.

У випадку шкоди, заподіяної особі внаслідок агресивної або непередбаченої дії тварини, відлов тварин здійснюється за заявками осіб до КП.

Відлов тварин може здійснюватися незабороненими засобами і методами, а саме:

- медикаментозний – введення до організму тварини спеціальних лікарських засобів (снодійного, транквілізаторного), що забезпечують знерухомлення тварини. Для цієї мети використовують приманки, шприци спеціальної конструкції;
- механічний – вилов тварин за допомогою спеціальних механічних пристосувань (згідно з чинним законодавством) або руками (тільки тварин, які визнані потенційно безпечними);
- комбінований – із застосуванням медикаментозного та механічного способів відлову.

Відловлені тварини транспортуються до місць утримання в клітках.

4.5. Стерилізація, вакцинація та профілактичні обробки безпритульних тварин

Безпритульна тварина, що знаходиться під опікою, підлягає обов'язковій стерилізації, вакцинації від інфекційних захворювань.

Ветеринарні процедури з тваринами, які можуть заподіяти їм біль, повинні провадитися в умовах знеболювання, за винятком тих процедур, що, відповідно до ветеринарних правил, виконуються без анестезії.

Після стерилізації і утримання тварини підлягають ідентифікації і можуть бути передані власнику, опікуну або повернуті до місця відлову. Винятком є тварини, які були вилучені у громадян за рішенням суду, – такі тварини можуть бути передані тільки іншим власникам.

Евтаназія безпритульної тварини провадиться в установах ветеринарної медицини або притулках виключно у разі травми або хвороби, що несумісні з життям, та у разі агресивності, що не підлягає корекції.

Забороняються негуманні методи евтаназії тварин.

4.6. Інформаційне забезпечення виконання заходів Програми та навчально-просвітницька робота

Цей напрямок Програми передбачає наступні заходи:

- проведення просвітницької роботи з населенням із питань, пов'язаних із гуманним ставленням до тварин;
- участь в інформаційних кампаніях та культурно-масових заходах із залученням засобів масової інформації;
- проведення консультацій із населенням стосовно опіки над безпритульними тваринами, що перебувають на території міста;
- пропаганда гуманного поводження з безпритульними тваринами в засобах масової інформації.

5. Ресурсне забезпечення Програми

Обсяг бюджетних призначень на реалізацію Програми складає ., у тому числі:

- на 2015 рік – у межах бюджетних призначень;
- на 2016 рік - у межах бюджетних призначень;
- на 2017 рік - у межах бюджетних призначень;
- на 2018 рік - у межах бюджетних призначень;
- на 2019 рік - у межах бюджетних призначень;
- на 2020 рік - у межах бюджетних призначень/

Фінансування заходів Програми здійснюється в межах коштів, передбачених у міському бюджеті на відповідний рік, за рахунок коштів від господаської діяльності КП, а також благодійних внесків, пожертв, коштів міжнародних фондів та організацій захисту тварин.

Заходи Програми та її ресурсне забезпечення здійснюються згідно з додатком.

6. Організація управління та контролю за ходом виконання Програми

6.1. Організація відлову.

Відлов безпритульних тварин провадиться КП із дотриманням принципів гуманності відповідно до цієї Програми та чинного законодавства.

Загальне керівництво відлову та вирішення проблем, що виникають під час відлову та транспортування тварин, покладається на КП.

Контроль за поводженням із тваринами під час відлову можуть здійснювати представники громадських організацій.

Відлову підлягають безпритульні тварини. Собаки, за винятком залишених власниками на прив'язі, незалежно від породи, належності та призначення, в тому числі й

ті, що мають нашийники з номерними знаками і намордники, але знаходяться без власника на вулицях, площах, ринках, у парках, садах, на бульварах, дворах та інших громадських місцях, вважаються безпритульними і підлягають відлову.

Не підлягають відлову тварини, які раніше були простерилізовані і повернуті до попереднього ареалу перебування та візуально ідентифіковані.

У випадку виявлення і відлову загублених тварин, інформація про них повинна бути передана до КП.

6.2. Транспортування тварин

Транспортування відловлених безпритульних тварин повинно здійснюватися на спеціально обладнаних для розміщення тварин автомобілях. При завантаженні, транспортуванні і вивантаженні тварин повинні використовуватися пристрої і прийоми, що запобігають травмам, каліцтву або загибелі тварин.

Транспорт (автомобіль, трактор) для транспортування безпритульних тварин повинен бути:

- укомплектованим набором переносних кліток для тварин;
- забезпечувати безпеку, захист тварин від погодних умов;
- оснащеним чітко написаною назвою і телефонним номером КП;
- мати набір ветеринарних засобів для надання екстреної ветеринарної допомоги, затверджений ветлікарем;
- укомплектованим набором відповідного спецобладнання.

Власники об’єктів, що будуються, а також власники ринків, не повинні допускати постійного знаходження безпритульних тварин на території об’єктів.

7. Очікувані результати Програми

Реалізація Програми забезпечить поліпшення санітарно-епідеміологічного та екологічного стану в місті, а також певного соціального й економічного ефекту, який визначатиметься в:

- зменшенні чисельності безпритульних тварин;
- підвищенні рівня безпеки і комфортності середовища існування людини та інших тварин;
- забезпеченні суспільного спокою і підвищенні моральності;
- поліпшенні естетичного вигляду м.Баштанка;
- зниженні витрат на епідеміологічні заходи й лікування населення;
- зниженні аварійності на дорогах;
- забезпеченні ефективного використання бюджетних коштів на заходи щодо регулювання чисельності безпритульних тварин;

При поводженні з безпритульними тваринами слід керуватися вимогами та правилами гуманного ставлення, передбаченими законодавством України та цією Програмою.

Перший заступник міського голови С.В.Березовська